

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
19.04.2024 р. (протокол № 3)

Ректор Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня магістра

**Спеціалізація – 035.041 «Філологія (Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська)»**

Освітні програми – «Усний переклад двох іноземних мов»

Львів 2024

Фахові вступні випробування перевіряють рівень фундаментальної та професійної підготовки бакалаврів, які повинні:

- володіти поглибленими знаннями основної іноземної мови (англійської) і вміннями інноваційного характеру, вільно, впевнено і правильно користуватися англійською мовою у професійних, наукових та інших цілях; володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на рівні C1 за шкалою Ради Європи: розуміти при читанні і сприйнятті на слух інтегрований зміст і деталі текстів усіх типів будь-якого рівня змістової і мовної складності (крім вузькоспеціальних), уміти вилучати із текстів як експліцитну так і імпліцитну інформацію, що міститься в них; вільно і адекватно використовувати англійську мову в ситуаціях усного спілкування: вміти інформувати, описувати, повідомляти, висловлювати свій погляд та аргументувати його, дотримуючись параметрів комунікативної адекватності, мовної правильності, відповідної структурованості та зв'язності; писати добре структуровані тексти, відповідно до ситуації і комунікативного наміру (твір, реферат, доповідь, тези доповіді, коментар, анотацію, наукову статтю); реферувати й анутовувати наукові та науково-методичні матеріали на різну тематику;

- володіти знаннями з теорії мови: знати основні положення сучасних лінгвістичних теорій, що складають концептуальну основу теоретичних дисциплін, базові поняття теорії мови; визначати на функціональному рівні граматичний статус омонімічних, синонімічних та полісемантичних конструкцій, трансформувати певні конструкції в семантично еквівалентні; розкривати закономірності відношень між мовними формами та їх змістом, володіти основами контрастивного методу дослідження мов, мати належні знання історії формування фонетичної, лексичної, морфологічної та синтаксичної систем англійської мови; знати особливості формування і структури лексичного значення, парадигматичних угруповань лексики, можливості збагачення лексичного складу, його соціальний та територіальний поділ, основні типи словників; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова, особливості формування лексичних одиниць, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди, формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля;

- володіти широкою теоретичною базою перекладознавства; вільно оперувати основними поняттями, концепціями і фактами сучасної науки про переклад; застосовувати головні методи перекладознавчого аналізу; знати ключові концепції перекладання в історичному зрізі, лінгвістичний та літературознавчий підходи до перекладу; розуміти динаміку розвитку перекладацьких принципів; вміти відтворювати одиниці тексту з проблемною еквівалентністю, обирати стратегію для досягнення необхідного рівня еквівалентності, перекладати тексти з урахуванням жанрово-стилістичної домінанти та типу тексту, аналізувати перекладні тексти в історичному зрізі, розпізнавати функцію, що її переклад виконує у полісистемі.

Програму фахових вступних випробувань укладено згідно із зазначеними вище вимогами на основі навчальних програм наступних фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін:

1. Практичний курс англійської мови

Перевірка мовної компетенції здійснюється згідно вимог навчальної програми вивчення англійської мови для студентів 1 – 4-х курсів перекладацького відділу факультету іноземних мов.

Грамматичний матеріал пояснюється та закріплюється на основі різних підходів. Грамматичні структури відбираються з оригінальних текстів, які використовуються також і для

подачі лексичного матеріалу. Застосовуються методи аналізу помилок та пояснення випадків уживання того чи іншого граматичного правила на готових прикладах. Кожне теоретичне представлення певних граматичних явищ супроводжується численними вправами, усними та письмовими, а також різноманітними видами діяльності, що розвивають вміння студентів уживати ті чи інші граматичні структури у мовленні та на письмі. На **першому курсі** граматичний матеріал представлений у ретельно підібраних текстах для читання, які подані у базовому підручнику (як от, *Upstream Upper Intermediate*), а також вибраних з інших джерел (сучасні англомовні ЗМІ, інтернет, художня література). Аналіз граматичних правил, вправи на пояснення вживання певних структур допомагають студентам зрозуміти та засвоїти структурне значення елементів мови. Саме у цьому і полягає свідомий підхід, що сприяє швидкому вивченню та вдосконаленню мовних навичок. Зіставлення граматичних особливостей у межах іноземної мови (напр., Present Simple vs Present Continuous), а також іноземної з рідною на основі відповідних вправ (вправ на переклад включно) допомагає свідомо засвоювати граматичний матеріал та готує студентів до майбутньої професії. Практичний, структурний та ситуативний підходи зумовлюють використання комунікативних методів, особливо на початкових етапах вивчення іноземної мови. Диференціація між активною (спілкування) та пасивною (читання та розуміння текстів) граматиною лежить в основі викладання цього аспекту на старших курсах. На першому курсі студенти докладно вивчають *дієслово* (часові форми, узгодження часів, перетворення прямої мови на непряму), *іменник* (множину, присвійний відмінок), *прикметник* (ступені порівняння), *числівник*, *займенник*, *артикль*. На **другому курсі** закріплюються набуті знання та навички, а також розглядається *інфінітив*, *герундій*, *дієприкметник*, *умовні речення* та *модальні дієслова*. Особлива увага приділяється морфологічній структурі слова. Активно вводяться приєднанні дієслівні структури, зокрема з лексемами *come, get, go, give, run*. На **третьому курсі** студенти повторюють та докладніше розглядають граматичний матеріал, вивчений на попередніх курсах, а саме: *часові форми*, *означений та неозначений артикль*, *герундій*, *інфінітив*, *дієприкметник*, *модальні дієслова*. Крім того, поглиблено вивчаються *перехідні та неперехідні дієслова*, *умовний спосіб*, *іменникові словосполучення*, зокрема *конструкцію "N+N"*, *еліптичні та емпатичні структури*. Студенти спочатку ознайомлюються з теоретичним матеріалом, який вміщений у підручнику (для прикладу, *Upstream Upper Intermediate, Upstream Advanced*), а надалі – з додатковим граматичним матеріалом, та закріплюють знання на практиці, виконуючи вправи. Під час роботи над темою "Конструкція N+ N" увага звертається на те, що ці словосполучення властиві тільки англійській мові, тому обов'язковий елемент роботи – способи їхнього перекладу українською мовою. Засвоюючи граматичний матеріал, студенти виконують не тільки вправи з базового підручника, а й відповідні завдання з граматичних посібників. На **четвертому курсі** студенти повторюють більшість тем граматики, зосереджуючись на *означальних та неозначальних підрядних реченнях*, *групі тривалих часів*, *дієсловах стану*. Поглиблено вивчаються граматичні структури дієслів *to have, to get*, *допустові підрядні речення*, *інверсія*. Робота над граматиною включає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання вправ на трансформації різних граматичних структур, що тісно пов'язані з активною лексикою, добирання цих структур з текстів та їхній переклад.

Лексичний матеріал ретельно добирається за принципом частоти вживання в мові, у різних функціональних стилях, усному та писемному мовленні. Особлива увага приділяється словотвору, його основним принципам та способам. Зокрема, наголошується значення афіксів, ідентифікація різних частин мови та вміння самостійно творити слова в іноземній мові, використовуючи задані основи та афікси. Це сприяє розвитку не лише перцептивних, а й

продуктивних навичок студентів: мовленню, письму, перекладу. Окремо вивчаються фразові дієслова, які закріплюються на основі різноманітних вправ. Запам'ятовування лексичного матеріалу поєднується з розвитком інших навичок – аудіювання, мовлення, читання, граматики та письма. Починаючи з другого курсу, текстовий матеріал ґрунтується на оригінальних неадаптованих текстах – сучасних та класичних творах художньої літератури, публіцистики, відео- та аудіозаписах мовлення носіїв мови. Важлива роль у поясненні та засвоєнні лексичного матеріалу відводиться вправам на переклад. Опрацювання лексичного матеріалу (повторення та закріплення) передбачає системний тематичний поділ. На **1-му курсі** опрацьовуються лексичні групи *Communication (crossing barriers)*, *Moods and feelings*, *Jobs (earning money, work/jobs)*, *Dwellings (houses, household items, make yourself at home)*, *Modern living (modern trends, lifestyles, clothes)* на базі відібраних текстів з основного підручника та додаткових джерел. Сумарна кількість лексичних одиниць, що рекомендуються для засвоєння на першому етапі, – 1200-1400. На **2-му курсі** продовжується опрацювання нового лексичного матеріалу та розглядаються теми *Travelling (holidays, going places, types of vehicles)*, *History (historical figures and events)*, *Education (learning lessons)*, *Environment (environmental issues)*, *Food (eating habits, health, the cycle of life)*.

Орієнтована кількість нових лексем для засвоєння на цьому етапі – 1500-1600. На **3-му курсі** студенти поповнюють свій словниковий запас. У кожному розділі підручника виділяється активна лексика. Вона закріплюється виконанням вправ, переказом і обговоренням текстів та моделюванням ситуацій. На третьому курсі студенти поглиблюють лексичні знання з таких тем: *Career (ambition, success, achievement, happiness)*, *Travelling (travel, entertainment, leisure, relaxing)*, *People power (people, families, appearances)*, *Society (social problems, civil liberties, unemployment, poverty, international issues, environmental problems)*, *Technology (technology, computers, space travel, technology in everyday life)*. Увага звертається також на прислівники способу дії, слова зі схожим лексичним значенням, іменникові словосполучення та словосполучення з carry, make, get keep. Лексику студенти записують у спеціальні зошити; значення пояснюють англійською мовою, послуговуючись тлумачними словниками, подається переклад українською мовою. Студенти повинні запам'ятовувати лексико-семантичні групи слів. Детально розглядається сполучуваність слів активної лексики за Oxford Collocations. Dictionary for Students of English (Oxford University Press, 2002). Обсяг лексики, пропонованої для засвоєння на цьому курсі – 1300-1400. На **4-му курсі** детально обговорюється лексика на теми *Jobs (work, the workplace, business, professions, money)*, *Health (fitness, medicine, sport and exercise)*, *Education (school, education, university life, educational issues)*, *Your Image (the fashion industry, image, the visual arts)*, *Shopping (shopping, the economy, advertising)*. Лексика вибирається з тексту, опрацьовується (даються пояснення англійською мовою та переклад українською) і закріплюється вправами на перефразування, переклад речень та усне обговорення. Засвоївши конструкції з тексту, слова розглядають як частини різних конструкцій, не пов'язаних із темою, що розглядається. У тому полягає і особливість вивчення словника на цьому етапі не лише тематично, а й вивчення сполучуваності одного слова. Наприклад, докладно розглядаються вислови зі словами *time, do, tie, run, look, book, come* і т.д. Виділяється багато лексики на теми, що розглядаються побіжно. Наприклад, студенти повинні повторити і знайти вислови, що стосуються теми *Career, People Power* і т.д. Вивчення суспільно-політичної лексики – окремий аспект (дві години на тиждень). Робота полягає у прочитанні газетних і журнальних статей і виділенні активних сполучень. Рекомендуються завдання на закріплення вокабуляру. На цьому курсі пропонується вивчити 1200 – 1350 лексичних одиниць.

На 4-му курсі студенти працюють над особливостями сполучуваності слів, зокрема у зіставленні українських та англійських варіантів за *Oxford Collocations Dictionary* (див. список реком. літ.). Багато уваги приділяється вивченню англійської фразеології та віднайденню українських відповідників. Систематична робота ведеться над повторенням і засвоєнням фразових дієслів. Крім того, студенти самостійно працюють над засвоєнням вокабуляру, читаючи книжки в оригіналі на уроках домашнього та індивідуального читання. Заняття домашнього читання проводяться раз на тиждень, а індивідуального – в останній місяць навчання. Завдання з індивідуального читання передбачає опрацювання книжки, яку кожен студент обирає самостійно і робить коротке резюме щодо змісту, мови та проблематики твору. Знання нової лексики може перевірятися як усно, так і письмово.

Список рекомендованої літератури

1. Collins Cobuild Student's Grammar (practice material by Dave Willis). – [Б. м.] : Harper Collins Publishers Ltd, 1991.
2. Dooley J., Evans V. Grammarway 4. – Express Publishing, 2011
3. Evans V., Dooley J. Upstream Proficiency. Student's book. Express Publishing, 2017.
4. Evans V. Upstream Upper-intermediate (student's book) / V. Evans, L. Edwards. – [Б. м.] : Express Publishing, 2018.
5. Evans V. Upstream Upper-intermediate (workbook) / V. Evans, L. Edwards. – [Б. м.] : Express Publishing, 2018.
6. Evans V. Upstream Advanced (student's book) / V. Evans, L. Edwards. – [Б. м.] : Express Publishing, 2018.
7. Evans V. Upstream Advanced (workbook) / V. Evans, L. Edwards. – [Б. м.] : Express Publishing, 2018.
8. Foley M., Hall D. Advanced Learners' Grammar. Pearson Education Limited, 2003.
9. Hewings M., Haines S. Grammar and Vocabulary for Advanced. Cambridge English, 2015.
10. Grammar of Spoken and Written English / D. Biber, S. Johansson, G. Leech, [and others]. – [Б. м.] : Longman, 1999.
11. Mann M., Taylore-Knowles S. Destination C1 & C2. Grammar and Vocabulary. Macmillan, 2008.
12. McCarthy M., O'Dell F. English Vocabulary in Use, Advanced. Cambridge University Press, 2017.
13. McCarthy M., O'Dell F. Test your English Vocabulary, Advanced. Cambridge University Press, 2013.
14. Misztal M. Tests in English: thematic vocabulary, intermediate and advanced level. –Warsaw, 1996.
15. Murphy R. English Grammar in Use / R. Murphy. – Cambridge : CUP, 2012.
16. Obee B. Upstream Upper Intermediate (student's book) / B. Obee, V. Evans. – [Б. м.] : Express Publishing, 2014.
17. Obee B. Upstream Upper Intermediate (workbook) / B. Obee, V. Evans. – [Б. м.] : – Express Publishing, 2018.
18. Schmidt H. H. Advanced English Grammar / H. H. Schmidt. – New Jersey : Prentice Hall Regents, 1995.
19. Side R. Grammar and Vocabulary for Cambridge Advanced and Proficiency / R. Side, G. Wellman. – [Б. м.] : Longman, 1999.
20. Side R. Grammar and Vocabulary for Cambridge Advanced and Proficiency / R. Side, G. Wellman. – [Б. м.] : – Longman, 2000.
21. Swan M. Practical English Usage / M. Swan. – [Б. м.] : Oxford University Press, 1992.
22. Thomson A. J. A practical English Grammar / A. J. Thomson, A. V. Martinet. – [Б. м.] : Oxford University Press, 1995.
23. Thomson A. J. A practical English Grammar. Exercise Books (1, 2) / A. J. Thomson, A.V. Martinet. – [Б. м.] : – Oxford University Press, 1995.
24. Vince M. English Grammar and Vocabulary. First Certificate Language Practice / M. Vince. – [Б. м.] : Macmillan, 2003.

25. Williams P. Advanced Writing Skills For Students of English. English Lessons Brighton, 2018.
26. Wellman G. Wordbuilder: Vocabulary Development and Practice for Higher-level Students / G. Wellman. – [Б. м.] : Heinemann, 1990.
27. Yule G. Oxford Practice Grammar Advanced. Oxford University Press, 2008.

Інтернет-ресурси

1. <https://www.britishcouncil.org/english>
2. <https://learningenglish.voanews.com/>
3. <https://www.cambridgeenglish.org/>

2. Стилїстика

Розглядаються різні підходи до стилю, стилїстики та стилїстичного аналізу; теорїя стилїстики декодування; теорїя образів; теорїя рївневої стилїстики; рїзниця мїж тропами і фїгурами мовлення; фоностилїстичні засоби; лексикостилїстичні засоби; засоби стилїстичної морфологїї; засоби стилїстичного синтаксису; теорїя стилїстики тексту і контексту. З огляду на специфіку підготовки фахівцїв, ключові проблеми дисциплїни розглядаються в бїнарній площинї зїставлення англїйської мови з українською. У результатї вивчення курсу студент повинен умїти здїйснювати лїнгвостилїстичний аналіз тексту; проводити зїставний лїнгвостилїстичний аналіз; наводити власні приклади стилїстичних засобів; проводити структурно-семантичний аналіз образу.

Тематика курсу:

1. Загальне поняття про стилїстику. Стилїстика декодування / закодування.
2. Поняття стилю. Рїзні підходи до поняття стилю. Індивїдуальний стиль, стиль мови і стиль мовлення. Функціональні стилї, форми стилю.
3. Фоностилїстика. Звуковий символїзм як проблема стилїстики. Типи звукового символїзму. Ономаїтопея. Алїтерація і її функції. Асонанс, консонанс, паронимазїя.
4. Стилїстичне використання засобів морфологїї. Структурно-конотативна реалїя в англо-українському зїставленнї.
5. Стилїстична диференціяція словника.
6. Тропи і фїгури. Три типи взаємозв'язку мїж словниковим і контекстуальним значенням. Кїлькїсні / якїсні тропи.
7. Фїгури тотожностї. Фїгури нерївностї. Фїгури протилежностї.
8. Стилїстичне використання засобів синтаксису. Експресивний синтаксис.
9. Образ і символ. Класифїкація словесних образів. Семантична структура словесних образів.
10. Основні категорїї художнього тексту (зв'язнїсть, цїлїснїсть, концептуальнїсть, антропоцентричнїсть, модальнїсть). Способи аналізу художнього тексту. Контекст.
11. Концепція мїжтекстуальностї. Вертикальний контекст і фонова інформація. Алюзїї і цитати.

Рекомендована лїтература:

1. Войтюк С.М. Стилїстика у стислому викладї: навчально-методичний посїбник англїйською мовою / Stylistics in a Concise Format: Guidelined Assignments to Practice and Learn. – Львів: Видавництво «ПРОМАН», 2013. – 184 с.
2. Грабовецька О.С. Практикум з лїнгвостилїстичного та перекладознавчого аналізу (на матерїалах п'єси Оскара Вайлда „The Importance of Being Earnest” та її українського перекладу): Навчальний посїбник для студентів перекладацьких вїддїлів факультетів іноземних мов. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 163 с.

3. Грабовецька О. С. Епітетна конструкція у художньому перекладі : (на матеріалі української та англійської мов) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / Грабовецька Ольга Сергіївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2003 – 22 с.
4. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : посіб. для студ. та виклад. вищих навч. заходів / О. Ю. Дубенко. – Вінниця : Нова книга, 2005.
5. Єфімов Л. П. Стилiстика англiйської мови i дискурсивний аналіз : учб.-метод. посiб. / Л. П. Єфімов, О. А. Ясінецька. – Вінниця : Нова Книга, 2004.
6. Зорівчак Р. П. Семантична структура словесного образу : до методології перекладознавчого аналізу / Р. П. Зорівчак / Іноземна філологія. – Львів, 1999. – Вип. 111. – С. 218 – 225.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : навч. посіб. для студентів старших курсів факультетів англійської мови / В. А. Кухаренко. – Вінниця : Нова Книга, 2004.
8. Макаренко Е.М. Жанрово-стилистическая доминанта в переводе : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / Макаренко Е. М. ; Одес. гос. ун-т. – Одеса, 1989.
9. Мойсієнко А. К. Символ як явище аперцепції / А.К. Мойсієнко // Мовознавство. – № 3. – 1993. – С. 40 – 45.
10. Пономарів О. Стилiстика сучасної української мови / О. Пономарів. – Київ : Либiдь, 1992.
11. Потебня О. О. Естетика і поетика слова: збірник / О.О. Потебня / упоряд., вступ. ст., прим. І. В. Іваньо, А. І. Колодної. – Київ : Мистецтво, 1985.
12. Шама І.М. Функціонування символу в художньому тексті: порівняльний і перекладознавчий аспекти : (на матеріалі астральної символіки “Вечорів на хуторі біля Диканьки” М.В. Гоголя) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.19 «Теорія мовознавства» / Шама І. М. ; Одес. держ. ун-т ім. І. Мечнікова. – Одеса, 1993.
13. Lototska K. English stylistics : texbook / K. Lototska. – Lviv : Ivan Franko National University of Lviv, 2008.
14. Nord Ch. Text analysis in translation. Theory, methodology and didactic application of a model for translation-oriented text analysis / Ch. Nord. – Amsterdam : Atlanta, 1991.
15. Schogt H. Linguistics, Literary Analysis and literary translation / H. Schogt. – Toronto : Univ. of Toronto press, 1988.
16. Dillon G. Constructing texts: Elements of a theory of composition and style / G. Dillon. – Bloomington : Indiana Univ. Press, 1982.
17. Galperin I. R. Stylistics / I. R. Galperin. – Moscow : Higher School Publ. House, 1971.
18. Kukharenko V. A. A Book of Practice in Stylistics / V. A. Kukharenko. – Vinnytsia : Nova Knyga, 2000. – 160 p.
19. Lefevere A. Translating literature. Practice and theory in a comparative literature context / A. Lefevere. – New York, [б. в.], 1992.
20. Lyons J. language, meaning and context / J. Lyons. – Suffolk : the Chausser press, 1981.

3. Контрастивна граматики

У курсі з'ясовуються основні поняття, терміни і завдання контрастивної граматики, розглядаються граматичні системи англійської та української мов; зіставляються класи

повнозначних і службових частин мови; синтетичні й аналітичні способи вираження граматичних значень, граматичні категорії та особливості їхньої реалізації в зіставлюваних мовах; виявляються спільні та відмінні ознаки у структурі словосполучення, простого і складного речення, а також членів речення в англійській й українській мовах; аналізуються синтаксичні зв'язки і відношення у структурах різних типів. Зіставлення граматичних одиниць і явищ здійснюється в межах відповідних мікрорівнів з урахуванням методів і принципів контрастивного аналізу. Вивчаються підходи до становлення граматичної думки, типи граматик, історія публікацій найвизначніших граматик англійської та української мов. Випрацьовуються навички застосування контрастивного аналізу граматичних систем зіставлюваних мов у практиці англо-українського та українсько-англійського наукового і художнього перекладу.

Тематика курсу:

1. Контрастивна граматики як лінгвістична дисципліна. Типи граматик.
2. Основні етапи розвитку граматики в англійській мові й Україні.
3. Теоретичні засади зіставлення морфологічних систем. Способи вираження граматичних значень у різноструктурних мовах.
4. Частини мови в англійській та українській мовах. Проблема класифікації.
5. Іменник в англійській та українській мовах. Граматичні категорії іменника.
6. Прикметник в англійській та українській мовах. Ступені порівняння.
7. Дієслово в англійській та українській мовах. Граматичні категорії дієслова.
8. Характеристика службових частин мови в англійській та українській мовах.
9. Контрастивний аналіз словосполучень англійської та української мов. Типи словосполучень.
10. Структурні типи речень у зіставлюваних мовах. Члени речення.

Рекомендована література:

1. Вихованець І. Р. Нариси функціонального аналізу української мови / І. Р. Вихованець. – Київ : Наук. думка, 1992.
2. Жлуктенко Ю. О. Контрастивна лінгвістика : проблеми і перспективи / Ю. О. Жлуктенко, В. Н. Бублик // Мовознавство. – 1976. – № 4. – С. 3-15.
3. Жлуктенко Ю. О. Порівняльна граматики англійської та української мов / Ю. О. Жлуктенко. – Київ : Радянська шк. – 1960. – 160 с.
4. Левицький А.Е. Порівняльна граматики англійської та української мов : підручник / А. Е. Левицький. – Київ : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. – 264 с.
5. Нариси з контрастивної лінгвістики : зб. наук. праць / відп. ред. Ю. О. Жлуктенко. – Київ : Наук. думка, 1979. – 196 с.
6. Порівняльні дослідження з граматики англійської української, російської мов / за ред. Ю. О. Жлуктенка. – Київ : Наук. думка, 1981.
7. Федоренко О. І. Граматики англійської мови. Теоретичний курс : навч. посіб. / О. І. Федоренко, С. М. Сухорольська. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 360 с.
8. Dezsó L. Studies in syntactic typology and contrastive grammar / L. Dezsó. – Budapest: [б. в.], 1982.
9. Korunets I.V. Contrastive typology of the English and Ukrainian languages / I.V. Korunets. – Kyiv : Lybidpubl, 1995. – 238 p.
10. Sukhorolska S.M. Methods of Linguistic Analysis / S. M. Sukhorolska, O. I. Fedorenko. – Lviv : Intelekt-Zakhid, 2009. – 347 p.

4. Лексикологія

Мета вивчення дисципліни – ознайомити студентів з головними теоретичними положеннями лексикології сучасної англійської мови у зіставленні з українською (з огляду на специфіку підготовки фахівців, ключові проблеми дисципліни розглядаються в бінарній площині зіставлення англійської мови з українською). Курс формує у студентів бачення мови як єдності мовних рівнів та систем; закладає теоретичні основи розуміння лексичної системи мови, принципів організації форми (словотвір), змісту (семантика) та функціонування (стилістична диференціація) лексичних одиниць англійської та української мов у зіставленні; дає знання теоретичних засад контрастивного аналізу лексики та фразеології (яку включено в курс як додатковий змістовий модуль) англійської та української мов і формує навички та закріплює вміння застосовувати його для розв'язку практичних завдань перекладу. Курс також розвиває вміння оперувати основними поняттями лексикології, кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова.

Тематика курсу:

1. Слово в українській та англійській мовах: словотвір та семантична структура.
  - 1.1. Лексикологія як філологічна дисципліна. Завдання, предмет і об'єкт лексикології. Підрозділи лексикологічних студій. Контрастивна лексикологія.
  - 1.2. Поняття словника мови і слова. Слово як основна мовна одиниця. Морфологічна структура слова.
  - 1.3. Словотвір в українській та англійській мовах.
  - 1.4. Семасіологія як галузь мовознавства. Семантична структура слова та її розвиток. Полісемія.
  - 1.5. Питання синонімії, антонімії, омонімії та паронімії. Проблеми перекладу.
2. Слово в українській та англійській мовах: етимологічна структура та стилістична диференціація словникового складу; лексикографічний опис.
  - 2.1. Етимологічна структура словника англійської та української мов.
  - 2.2. Стилістична диференціація лексики англійської та української мов.
  - 2.3. Мовленнєві варіанти мови. Англійська мова як глобальна мова. Статус та варіанти англійської мови.
  - 2.4. Лексикографія як прикладна лексикологія. Типи словників. Корпусна лексикографія.
3. Фразеологічні одиниці в українській та англійській мовах: структурно-семантичні та граматичні характеристики, походження, класифікація.
  - 3.1. Фразеологічні одиниці англійської та української мов у порівняльному аспекті. Типи фразеологічних одиниць у зіставлюваних мовах. Підходи до класифікації. Походження фразеологічних одиниць англійської та української мов.

Рекомендована література:

1. Биховець Н. М. Запозичення серед англійських неологізмів (70-ті роки) / Н. М. Биховець // Мовознавство. – 1988. – №6. – С. 57–63.
2. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов / Л. Г. Верба – Вінниця : Нова книга, 2008. – 246 с.
3. Жлуктенко Ю. О. Аспекти контрастивної лексикології / Ю. О. Жлуктенко // Мовознавство. – 1989. – №6. – С. 3–8.

4. Жлуктенко, Ю. О. Українсько-англійські міжмовні відносини. Українська мова у США і Канаді / Жлуктенко Ю. О. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1964. – 168 с.
5. Жлуктенко Ю. О. Українська мова на лінгвістичній карті Канади / Ю. О. Жлуктенко – Київ : Наук. думка, 1990. – 176 с.
6. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія : (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою) / Р. П. Зорівчак – Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. – 175 с.
7. Зацний Ю. А. Шляхи та тенденції розвитку лексико-семантичної системи англійської мови / Ю. А. Зацний – Запоріжжя : ЗДУ, 1992. – 110 с.
8. Квеселевич Д. І. Практикум з лексикології сучасної англійської мови : навч. посібник / Д. І. Квеселевич, В. П. Сасіна – Вінниця : Нова Книга, 2003. – 127 с.
9. Манакін В. М. Проблеми контрастивної лексикології близькоспоріднених мов / В. М. Манакін // Мовознавство. – 1994. – №1. – С. 50–58.
10. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови / М. І. Мостовий – Харків : Основа, 1993. – 256 с.
11. Нариси з контрастивної лінгвістики / відп. ред. Ю. О. Жлуктенко. – Київ : Наук. думка, 1979. – 195 с.
12. Питання структурної лексикології / відп. ред. : В. С. Перебийніс, М. П. Муравицька. – Київ : Наук. думка, 1970. – 242 с.
13. Потебня О. О. Естетика і поетика слова : збірник / О. О. Потебня. – Київ : Мистецтво, 1985. – 302 с.
14. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / заг. ред. акад. І. К. Білодіда. – Київ : Наук. думка, 1973. – 439 с.
15. Тараненко А. А. Языковая семантика в её динамических аспектах / А. А. Тараненко – Київ: Наук. думка, 1989. – 294 с.
16. Andreichuk N., Babeliuk O. Contrastive lexicology of English and Ukrainian languages: theory and practice : textbook. Kherson : Publ. house “Helvetica”, 2019. 236 p.
17. Banczerjwski I. Some contrastive considerations about semantics in the communicative process / I. Banczerjwski // Papers and Studies in Contrastive Linguistics / ed. by J. Fisiak. – 1973. – Vol.1. – P. 11–31.
18. Baranstev C. English lexicology in practice / C. Baranstev – Kyiv ; Lviv : Radyanska shkola, 1951. – 163 p.
19. Berndt R. A semantically based approach to language description and its potential impact on the teaching of foreign languages / R. Berndt // Papers and Studies in Contrastive Linguistics / ed. by J. Fisiak. – 1973. – Vol.2. – P. 33–64.
20. Contrastive Linguistics and the Language Teacher / ed. by J. Fisiak. – Oxford ; New York ; Toronto a.o. : Pergamon Press, 1981. – 284 p.
21. Nikolenko A. G. English Lexicology. Theory and Practice / A. G. Nikolenko. – Vinnytsya : Nova Knyha, 2007. – 527 p.
22. Soloshenko O. D. Lecture notes on English lexicology / O. D. Soloshenko, Yu. A. Zavhorodniev. – Lviv : Yevrosvit, 1998. – 225 p.
23. Weinreich U. Languages in Contact: Findings and Problems / U. Weinreich. – New York, 1953. – 148 p.

5. Основи лексикографії

З огляду на специфіку підготовки фахівців, ключові проблеми дисципліни розглядаються в бінарній площині зіставлення англійської мови з українською. Курс розглядає

загальну історію укладання словників у світі (головні напрямки і тенденції), історію лексикографії в Україні, історію англomовної лексикографії, типи словників, енциклопедичні та лінгвістичні словники, етимологічні словники, регіональні словники, навчальні словники, тезауруси та словники синонімів, Перші словники України-Русі, перші англomовні словники, словник С. Джонсона та Н. Бейлі, “Лексикон” П. Беринди, Вебстерські словники, Оксфордський словник, “Словарь української мови” Б. Грінченка, СУМ. Курс розвиває вміння розпізнавати словники за типами; аналізувати словникові статті; порівнювати словникові статті різномовних джерел однієї епохи; порівнювати словникові статті джерел тієї ж мови, але різних епох; порівнювати статті словників, різних за типом; порівнювати статті словників того ж типу, укладених різними авторами.

Тематика курсу:

1. Предмет лексикографії. Зв'язок лексикографії з іншими дисциплінами.
2. Типи словників.
3. Принципи укладання словників.
4. Історичний розвиток лексикографії в англomовному світі та Україні.
5. Словник англійської мови (Dictionary of the English Language) (1755) Семюеля Джонсона.
6. Лексикон Памви Беринди.
7. Тезауруси. Словники синонімів. Тезаурус Роже.
8. Навчальна лексикографія.
9. Етимологічні словники.
10. Фразеологічні словники.
11. Тлумачні словники.
12. Словники англійської мови Вебстера.
13. Оксфордські словники. Новий словник англійської мови на історичних принципах (The New English Dictionary on historical principles).
14. Словарь української мови Бориса Грінченка.
15. Словник української мови в 11 томах. Нове видання СУМу.

Рекомендована література:

1. Бурячок А. А. Функціонально-стилістична оцінка слів у словнику української мови / А. А. Бурячок // Лексикологія і лексикографія. – Київ, 1969. – № 3. – С. 87-95.
2. Головащук С. І. Перекладні словники і принципи їх укладання / С. І. Головащук. – Київ : Наук. думка, 1976.
3. Горещький П. Й. Історія української лексикографії / П. Й. Горещький. – Київ : Вид-во АН УРСР, 1963.
4. Дзера О. В. Англійська й українська лексикографія : (коротка теорія та історія) / О. В. Дзера – Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. – 170 с.
5. Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії / А. А. Москаленко. – Київ : Радянська шк., 1961.
6. Паламарчук Л. С. Українська радянська лексикографія : питання історії, теорії та практики / Л. С. Паламарчук / відп. ред. І. К. Білодід. – Київ : Наук. думка, 1978.
7. Пилинський М. М. Словник Б. Грінченка : міфи і факти / М. М. Пилинський // Мовознавство. – 1988. – № 5. – С. 25-32.
8. Тараненко О.О. Новий словник української мови: Концепція і принципи укладання словника / О.О. Тараненко. – К.; Кам'янець-Подільський, 1996. – 172 с.

9. Томіленко Л.М. Морфологічний спосіб творення нових іменників-термінів у Словнику української мови в 20 томах / Л.М. Томіленко // Мовознавство. – 2009. - № 2. – С. 69-78.
10. Фаріон І. Словники – лексико-семантичні кодифікатори / І. Фаріон // Фаріон І. Мовна норма : знищення, пошук, віднова : (науково-навчальне видання) : [монографія]. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2009. – С. 107-129.
11. Bailey R. Dictionaries of English: Prospects for the Record of Our Language / R. Bailey. – Ann Arbor : Univ. of Michigan Press, 1987.
12. Borchfield R. Studies in Lexicography / R. Borchfield. – Oxford : Oxford Univ. Press, 1987.
13. Dzera O. Bible Phraseography: Descriptive and Contrastive Approaches. In: Dorota Osuchowska and Lucyna Harmon (eds.) Contents, Use, Usability. Dictionaries from the Perspective of a Translator and a Language Teacher. Berlin: Peter Lang, 2019. P. 15-33.
14. Friend J. H. The Development of American Lexicography 1798-1864 / J. H. Friend. – The Hague : Mouton, 1967.
15. Green J. Chasing the Sun. Dictionary Makers and the Dictionaries They Made / J. Green. – New York : Henry Holt and Co., 1996.
16. Hartmann R. The History of Lexicography R. Hartmann. – Amsterdam and Philadelphia: [б. в.], 1986.
17. Landau S. Dictionaries. The Art and Craft of Lexicography / S. Landau. – New York : Scribner, 2001.
18. Litviniak O. Interpreters and dictionaries. In: Dorota Osuchowska and Lucyna Harmon (eds.) Contents, Use, Usability. Dictionaries from the Perspective of a Translator and a Language Teacher. Berlin: Peter Lang, 2019. P. 75-85.
19. Murrey K. Caught in the Web of Words: James Murrey and the Oxford English dictionary / K. Murrey. – New Haven : Yale Univ. Press, 1977.
20. Reddick A. The Making of Johnson's Dictionary 1746-1773 / A. Reddick. – Cambridge : Cambridge Univ. Press, 1990.
21. Savchyn V. Dictionary in the totalitarian society: Ukrainian lexicography in the 20th c. In: Dorota Osuchowska and Lucyna Harmon (eds.) Contents, Use, Usability. Dictionaries from the Perspective of a Translator and a Language Teacher. Berlin: Peter Lang, 2019. P. 119-136.
22. Soloshenko O. Lecture Notes on English Lexicology / O. Soloshenko, Yu. Zavorodniev. – Lviv : Ivan Franko Lviv State University, 1998.

6. Соціолінгвістика

Курс розкриває основні поняття соціолінгвістики; лінгвістичний вибір у багатомовних спільнотах; поняття диглосії; поліглосії; зміни коду; варіативність та зміни в мові; варіанти англійської мови в світі; варіанти стандартної англійської мови. Подається порівняльна характеристика двох основних варіантів англійської мови; регіональна варіативність англійської мови США. Розглядаються особливості англійської мови в Канаді, Австралії та Новій Зеландії; соціальна стратифікація англійської мови; походження і функціонування мови піджін; креольської мови. Вивчається поняття норми; прескриптивний та дискриптивний підходи до норми; соціолінгвістична ситуація в Україні; специфіка двомовності в Україні.

Тематика курсу:

1. Статус соціолінгвістики як наукової дисципліни
2. Впливи соціального середовища на мову й мовленнєву поведінку

3. Мовна спільність
4. Основна (домінуюча) й додаткові мови. Мови засвоєні й вивчені
5. Мовний код
6. Мовна ситуація
7. Перемикання і змішування кодів
8. Інтерференція як один з чинників мовних змін та розвитку мови
9. Діалект. Піджин. Креольська мова.
10. Просторіччя, Диглосія. Двомовність. Багатомовність
11. Мовна компетенція
12. Гендерне питання у соціолінгвістиці
13. Напрямки соціолінгвістичних досліджень

Рекомендована література:

1. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : монографія / Ф. С. Бацевич. – Львів, 2010. – 336 с.
2. Жлуктенко Ю. А. Социальная лингвистика и общественная практика / Ю. А. Жлуктенко : под ред. О. Е. Семенца. – Київ : Вища шк., 1988. – 166 с.
3. Жлуктенко Ю. А. Язык и идеология: критика идеалистических концепций функционирования и развития языка / под ред. Ю. А. Жлуктенко – Киев, 1981.
4. Жлуктенко Ю. О. Українсько-англійські міжмовні відносини. Українська мова у США і Канаді / Ю. О. Жлуктенко. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1964. – 168 с.
5. Загнітко А. Основи психолінгвістики / А. Загнітко, М. Михальченко. – Донецьк : ДонНУ, 2008. – 234 с.
6. Зацний Ю. А. Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови / Ю. А. Зацний, Т. О. Пахомова. – Запоріжжя : ЗДУ, 2001. – 243 с.
7. Коцюба З. Рефлексія побутової свідомості в різномовному проverbs'яльному просторі : (від універсального до національного). – Львів : ДП Видавничий дім "Укрпол", 2010. – 472 с.
8. Мацюк Г. П. До витоків соціолінгвістики: соціологічний напрям у мовознавстві : монографія / Г. П. Мацюк. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 212 с.
9. Мацюк Г. П. Прескриптивне мовознавство в Галичині (перша половина ХІХ століття): монографія / Г. П. Мацюк. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 373 с.
10. Мовна політика та мовна ситуація в Україні / за ред. Ю. Бестерс-Дільгер. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. – 363 с.
11. Русанівський В. М. Мова в системі культурних цінностей / В. М. Русанівський // Мовознавство. – 1987. – № 5.
12. Тищенко К. М. Мовні контакти: свідки формування українців / К. М. Тищенко. – Київ : Аквілон-плюс, 2006. – 416 с.
13. Bourdier P. Language and Symbolic Power. – Harvard Univ. Press, 1999. – 320 p.
14. Contemporary Linguistics / ed. W.O'Grady, M. Dobrovolsky, M. Aronoff. – NY : St. Martin's Press, 1993. – 620 p.
15. Coupland N. Sociolinguistics: A Reader and Coursebook / N. Coupland, A. Jaworski. – New York, 1997. – 505 p.
16. Edwards J. Language, Society and Identity / J. Edwards. – NY ; Oxford : Basil Blackwell – André Deutsch, 1985. – 245 p.
17. Holmes J. An Introduction to Sociolinguistics / J. Holmes. – London.: Longman, 1997. – 412 p.

18. Multilingualism in the British Isles. The older mother tongue in Europe / ed. by S. Alladina and V. Edwards. – London ; New York : Longman. – 287 p.
19. Shevelov Y. G. The Ukrainian Language in the First Half of the Twentieth Century (1900 – 1941) / Y. G. Shevelov. – Cambridge, Mass.; Distributed by Harvard University Press for the Harvard Ukrainian Research Institute, 1989. – 242 p.
20. Shores David L. Contemporary English (Change and Variation) / David L. Shores. – Philadelphia : J. B. Lippincott Company, 1972. – 380 p.
21. Sociolinguistics and Language Teaching / ed. by S. L. McKay, N. H. Hornberger. – Cambridge, UK ; NY : CUP, 1996. – 484 p.
22. Telfer G. Dictionary of Canadianisms: How to speak Canadian, eh! / G. Telfer. – S. I. : Folklore, 2009. – 352 p.
23. Thomason S. G. Language contact / S. G. Thomason. – Edinburgh: Edinburgh Univ. Press, 2001. – 312 p.

7. Країнознавство

Мета курсу – створити передумови для успішної міжкультурної комунікації, сприйняття, розуміння та правильного тлумачення певних культурних зразків, норм, що закодовані у відповідних англійських спільнотах. Результатом вивчення курсу з лінгвокраїнознавства повинно стати розуміння реалій сьогодення, вміння адекватно сприймати ментальність народів, мова яких вивчається, їх систему цінностей, особливості пізнання сучасного світу, його минулого та майбутнього; вміння використовувати знання фактичних даних про країни, що вивчаються, для аргументації власної думки, знання принципів ведення міжкультурного діалогу; вміння адекватно реагувати в процесі міжкультурного спілкування.

Студент повинен знати особливості історичного розвитку Великобританії і США; складові частини Великобританії як держави; специфіку Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії як складових Великобританії.

Тематика курсу:

1. Тенденції розвитку англійської мови крізь призму творчості діячів літератури різних епох.
2. Великобританія: релігія і політика – історичні перехрестя.
3. Англія: свята, традиції, символи.
4. Шотландія і шотландці: культура, традиції, символи. Клани. Тартан.
5. Особливості шотландської гельської мови.
6. Валлійська мова (Сумгаег): історія і статус.
7. Уельс: свята, фестивалі, традиції і символи.
8. Ірландська гельська мова: фонологічні особливості.
9. Північна Ірландія: свята, традиції символи.
10. Найстаріші університети Об'єднаного королівства.
11. Об'єднане королівство: державний устрій; парламент; законодавча, виконавча і судова влада; політичні партії.
12. Національні символи США. Фізична географія. Демографічні показники. Внутрішня міграція.
13. Особливості штатів. Індивідуалізм та принцип добровільності. Мобільність нації.

14. Колоніальна ера. Рабовласництво та Громадянська війна. США під час I / II Світових Воєн.
15. Державний устрій. Конституція. Конгрес США.
16. США: законодавча, виконавча і судова влада.
17. Урбанізація, субурбанізація США. Економіка країни.
18. США: система освіти.
19. Спорт, медіа. Роль жінки крізь призму історії.
20. Американські вірування та цінності. Релігія.
21. Культура Сполучених Штатів Америки: кінематограф, музика, мистецтво, соціальні звички, фольклор.

Рекомендована література:

1. Гапонів А. Б. Лінгвокраїнознавство. Англomовні країни / А. Б. Гапонів, М. О. Возна. – Вінниця : Нова книга, 2005. – 464 с.
2. Дубенко О. Ю. Spotlight on the USA / О.Ю. Дубенко. – Київ : Правда Ярославичів, 1998. – 280 с.
3. Козлова Т.О. The Anglophone World Today : навч. посіб. з лінгвокраїнознавства / Т.О. Козлова. – Запоріжжя : ЗДУ, 2003. – 57 с.
4. Appleby J., Brinkley A. The American Journey / J. Appleby, A. Brinkley. – NY, 2002. – 997p.
5. An outline of American Economy. – [Б. м.] : United States Information Agency, 1992. – 212 p.
6. An outline of American Government. – [Б. м.] : United States Information Agency, 1990. – 124 p.
7. An outline of American History. – [Б. м.] : United States Information Agency, 1994. – 407 p.
8. An outline of American literature. - [Б. м.] : United States Information Agency, 1994. – 125 p.
9. Bell J. The history of England / J. Bell. - St.-Pet.: Piter, 1995. – 219 pp.
10. Berry J. M. The challenge of democracy government in America / J. M. Berry, K. Janda, J. Goldman. – Boston : Houghton Mifflin Compnay, 1992. – 759 p., A-96.
11. Briggs A. A social history of England / A. Briggs. – London : Penguin Books, 1987. – 432 p.
12. Brinkley A. American History: a survey / A. Brinkley. – NY, 2007. – 940p.
13. British phrasebook. – London : lonely Planet Publ., 1999. – 300 p.
14. Bromhead P. Life in modern Britain / P. Bromhead. – Harlow ; Essex : Longman, 1992. – 198 p.
15. Democracy is a discussion. A handbook / ed. by S.Myers. – New London : Connecticut College publ., 1998.– 67 p.
16. Farrel M. British Life and Institutions / M. Farrel. – [Б. м.], Chancerel, 2000. – 143 p.
17. Getis A. The United States and Canada. The Land and the People / A. Getis. – Boston, 2001. – 433p.
18. Great Britain and Ireland: a Phaidon Cultural Guide / ed. by F.N. Mehling. – Oxford : Phaidon Press, 1986.–638 p.
19. Harrington K. L. America Past and Present / K. L. Harrington. – Boston : Heinle & Heinle publ., 1993. – Vol.1: The exploration of a continent. – 221 p.
20. Harrington K. L. America Past and Present / K. L. Harrington. – Boston : Heinle & Heinle publ., 1993. – Vol.2: The challenge of new frontiers. – 220 p.

21. Khimunina T. Customs, traditions and festivals of Great Britain / T. Khimunina, N. Konon, I. Walshe. – Leningrad : Prosveshcheniye, 1975. – 296 pp.
22. McDowall D. An illustrated history of Britain / D. McDowall. – Harlow: Longman, 1997. – 188p.
23. Portrait of the USA / ed. by G.Clack, R.Targonski e.a. – United States Information Agency, 1997. – 96 p.
24. Timanovskaya N. English-Speaking Countries / N. Timanovskaya. – Тула : Автограф, 1998. – 382с.
25. The visitor's guide to Britain / ed.with an Introduction by E.Wright. – London : Grange Books, 1987. –264 pp.

8. Теорія перекладу

Мета курсу "Теорія перекладу" – закласти у студентів основи фахової теоретико-перекладознавчої підготовки: *ознайомити* з основними теоретичними проблемами та методологічними засадами перекладознавчих студій, *окреслити* міждисциплінарний зв'язок перекладознавства з загальною і контрастивною лінгвістикою, семіотикою, когнітивною лінгвістикою, теорією літератури та порівняльним літературознавством, культурологією та соціологією, *дати* загальні відомості про перекладознавчі школи, напрями і парадигми, *допомогти* засвоїти перекладознавчу термінологію, *здійснити* огляд актуальних теоретичних проблем у сучасному перекладознавстві, *виробити* навички перекладу різножанрових текстів та вміння здійснювати перекладознавчий аналіз перекладних творів.

Курс формує знання студентів про роль перекладу у сучасному світі, загальну та спеціальні теорії перекладу, історію, критику та дидактику перекладу, поняття перекладацької еквівалентності та адекватності перекладу, основні типи перекладу залежно від типу та функцій тексту, лексико-граматичні та стилістичні труднощі перекладу, основні випадки розходжень між структурою англійської та української мови.

Курс покликаний навчити вмінню виокремлювати одиниці перекладу в тексті і адекватно відображати їх мовою перекладу, розвинути відповідальне ставлення до перекладацької роботи з огляду на автора тексту оригіналу і читача тексту перекладу.

Тематика курсу:

1. Перекладознавство як міждисциплінарна галузь знань. Зв'язок з іншими дисциплінами.
2. Періодизація літератури з теорії, практики та історії перекладу.
3. Основні підходи до процесу перекладу у різні періоди історичного розвитку .
4. Функції перекладу.
5. Ключові поняття перекладознавства: еквівалентність, одиниця перекладу, інваріант, перекладацька норма.
6. Множинність перекладів.
7. Особистість перекладача. Вимоги до перекладача (усного/письмового). Перекладацька компетентність.
8. Граматичні проблеми перекладу. Граматичні трансформації.
9. Структурно-конотативна реалія в англо-українському бінарному зіставленні.
10. Лексичні проблеми перекладу: основні види семантичної відповідності, лексичні трансформації, шляхи відтворення безеквівалентної лексики, переклад неологізмів.
11. Реалія як проблема перекладу. Основні методи відтворення функцій реалії у засобах цільової мови.
12. Словесний образ як проблема перекладу.

13. Прагматичні проблеми перекладу. Роль пресупозиції та імплікатури в процесі перекладу. «Відкритий» (*overt*) і «прихований» (*covert*) переклад.
14. Дослідження усного перекладу як окрема галузь перекладознавства.
15. Теорія релевантності та переклад.
16. Застосування когнітивної лінгвістики у перекладі.
17. Соціологія перекладу: поняття капіталу і габітусу. Типи соціології перекладу.
18. Семіотичні підходи до перекладу.
19. Застосування етнолінгвістики у перекладі.
20. Теорія полісистеми і вивчення перекладної літератури. Скопос.
21. Застосування корпусної лінгвістики у вивченні перекладу.
22. Постколоніальна теорія перекладу.
23. Розвиток перекладознавчого аналізу в Україні.
24. Застосування теорії деконструкції у вивченні перекладу.
25. Цензура та ідеологія у перекладі.
26. Застосування дискурсознавства у вивченні перекладу.
27. Дидактика перекладу як галузь перекладознавства. Внесок О. Фінкеля і В. Коптілова.

Рекомендована література:

Основна література

1. Грабовецька О.С. Практикум з лінгвостилістичного та перекладознавчого аналізу (на матеріалах п'єси Оскара Вайлда „The Importance of Being Earnest” та її українського перекладу): Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділів факультетів іноземних мов. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 163 с.
2. Демецька В. Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми. Монографія. Херсон: МЧП «Норд», 2006. 378 с.
3. Дзера О. Соціокультурні та лінгвокогнітивні виміри біблійного інтертексту в просторі сучасного перекладознавства. Дис ... доктора філол. наук. Спеціальність 10.02.16 – перекладознавство. Львів, 2019. 567 с.
4. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (На матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою). – Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. – 175 с.
5. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). – Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с.
6. Кальниченко О.А., Полякова Ю.Ю. Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років: Хрестоматія вибраних праць з перекладознавства до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад» / Укладачі Черноватий Л., Карабан В. – Вінниця: Нова книга, 2011. – 504 с.
7. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 564 с.
8. Коломієць Л. В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської, та американської поезії) / Л. В. Коломієць. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2004. – 522 с.
9. Коломієць Л. В. Перекладознавчі семінари: актуальні теоретичні концепції та моделі аналізу поетичного перекладу: [навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів] / Л. В. Коломієць. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. – 527 с.

10. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. / В.В. Коптілов. – К.: Юніверс, 2002. – 280 с.
11. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 512 с.
12. Кочур, Григорій. Література та переклад: Дослідження, рецензії, літературні портрети, інтерв'ю, в 2 томах / Г. П. Кочур. – К.: Смолоскип, 2008.
13. Лановик М. Теорія відносності художнього перекладу. Літературознавчі проєкції. Тернопіль, 2006. 469 с.
14. Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
15. Содомора А. Студії одного вірша / А. Содомора. – Львів : Літопис ; Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – 363 с.
16. Содомора А. Шевченків садок і Франкове поле. Спроба прочитання / А.О. Содомора. – Львів: Априорі, 2016. – 104 с.
17. Табаковська Е. Когнітивна лінгвістика і поетика перекладу: монографія / пер. С. Тюпа. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2013. 203 с.
18. Чередниченко О. І. Про мову і переклад / О. І. Чередниченко. К. : Либідь, 2007. 247 с.
19. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 376 с.
20. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Львів: Смолоскип, 2009. 343 с.
21. A History of Modern Translation Knowledge. Sources, Concepts, Effects. Ed. by L. D'hulst, Y Gambier. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publ. Comp, 2018. 475 p.
22. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London and New York: Routledge, 1992. V. XII. 304 p.
23. Bandia Paul F. Translation as Reparation: Writing and Translating in Postcolonial Africa. – Manchester, UK; Kinderhook (NY), USA: St Jerome, 2008. – 270 p.
24. Bassnet S. Postcolonialism and Translation. The Oxford Handbook of Postcolonial Studies / ed. by G. Huggan. Oxford Univ. Press, 2013. 159 p.
25. Bassnet-McGuire S. Translation Studies / New Accents. – London and New York: Methuen, 1980. – V. XII. –159 p.
26. Bassnett S. Constructing Cultures: Essays on Literary Translation / S. Bassnett, A. Lefevere. – Clevedon; Philadelphia; Toronto; Sydney; Johannesburg: Multilingual Matters, 1998. – xxii, 143 p. – (Topics in translation. 11).
27. Catford J. A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics. – London: Oxford Univ. Press, 1965. – viii, 103 p.
28. Chesterman A. Bridge concepts in translation sociology. Constructing a Sociology of Translation / ed. by M. Wolf & A. Fukari. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publ. House, 2007. P. 171–183.
29. Dzera O. Feminism and Bible Translation. Іноземна філологія Укр. наук. зб. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2020. С. Вип. 133. С. 106-117.
30. Genzler E. Contemporary Translation Theories. London & New York: Routledge, 1993. 220 p.
31. Holmes J. Translated Papers on Literary Translation and Translation Studies. – Amsterdam: Rodopi, 1988. 117 p.
32. House J. Globalization and Aspects of Translation. Eds. S. Shiyab, M. Gaddis Rose, J. House & J. Duval . Newcastle: Cambridge Scholars Publications, 2010. 350 p.
33. Inghilleri M. The Sociology of Bourdieu and the Construction of the “Object” in Translation and Interpreting Studies. The Translator. 2005. № 11: 2. P. 25–145.
34. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live by. – Chicago: the Univ. Of Chicago, 1980. – 242 p.
35. Literary Translator Studies. Ed. by Kaindl K., Kolb W., Schlager D. Amsterdam: John Benjamins Publ. Company, 2021.
36. Lefevere A. Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame. London: Routledge, 1992. 176 p.

37. *Moving Boundaries of Translation* / ed. by H. V. Dam, M. N. Brogger, K.K. Zethsen. – London & New York: Routledge, 2019. – 238 p.
38. Munday J. *Introducing Translation Studies. Theories and Applications*. London; New York: Routledge, 2001. 222 p.
39. Neubert A., Shreve G. *Translation as Text*. Kent, Ohio, and London, England: The Kent State Univ. Press, 1992. 169 p.
40. Paloposki O., Koskinen K. Reprocessing texts. The fine line between retranslating and revising. *Across Languages and Cultures*. 11 (1), 2004. P. 29–49.
41. Pokorn N. K. Challenging the traditional axioms: **Translation into a non-mother tongue** / N. K. Pokorn. – Amsterdam : John Benjamins, 2005. – P. xii, 166. – (Benjamins translation library 62.)
42. *Post-colonial translation: theory and practice* / ed. by Susan Bassnett and Harish Trivedi. – London & New York: Routledge, 2002. – 201 p.
43. *Quantitative methods in corpus-based translation studies: A practical guide to descriptive translation research* / ed. by Michael P. Oakes and Meng Ji. – Amsterdam : John Benjamins, 2012. – x, 361 p.
44. Rodríguez Rodríguez B. M. *Literary translation quality assessment* / B. Ma. Rodríguez Rodríguez. – Munich : LINCOM Europa, 2007. – 190 p. – (LINCOM studies in translation 03.)
45. *Routledge Encyclopedia for Translation Studies* / ed. by Mona Baker. – Routledge, 2001.
46. Reiss K. Text Types, Translation Types and Translation Assessment. *Readings in Translation Theory* / ed. by A. Chesterman. Helsinki: Finn Lecture, 1989. P. 105–115.
47. Simon S. *Gender in Translation: Cultural Identity and the Politics of Transmission*. London: Routledge, 1996. 190 p.
48. Snell-Hornby M. *Translation Studies: An integrated Approach*. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamin publ., Co, 1988. VIII. 163 p.
49. Sturge K. *Representing Others: Translation, Ethnography and the Museum*. – Manchester, UK; Kinderhook (NY), USA: St. Jerome Publishing, 2007. – [12], 198 p. – (Translation Theories Explored. 11).
50. Tabakowska E. *Cognitive linguistics and poetics of translation*. – Tübingen: Narr, 1993. – 152 p. – (Language in performance; 9).
51. *Testing and assessment in translation and interpreting studies: A call for dialogue between research and practice* / ed. by Claudia V. Angelelli and Holly E. Jacobson. – Amsterdam : John Benjamins, 2009. – vi, 386 p. – (American translators association scholarly monograph series 14.)
52. *The Translation Studies Reader* / ed. by L. Venuti. – 2nd ed. – London ; New York : Routledge, 2000. – 524 p.
53. *Topics in audiovisual translation* / ed. by P. Orero. – Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2004. – xiii, 225 p. – (Benjamins Translation Library, vol. 56).
54. *Translation – theory and practice : a historical reader* / ed. by D. Weissbort & A. Eysteinsson. – Oxford : OUP, 2006. – 649 p.
55. *Translation and cultural change: Studies in history, norms and image-projection* / ed. by E. Hung. – Amsterdam : John Benjamins, 2005. – P. xvi, 195. – (Benjamins translation library 61.)
56. *Translation studies at the interface of disciplines* / ed. by João Ferreira Duarte, Alexandra Assis Rosa, and Teresa Seruya. – Amsterdam : John Benjamins, 2006. – vi, 207 p. – (Benjamins translation library 68.)
57. *Triangulating translation: perspectives in process oriented research* / ed. by F. Alves. – Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2003. – X, 163 p. – (Benjamins Translation Library, vol. 45).

58. Tymoczko M. *Enlarging translation, empowering translators* / M. Tymoczko. – Manchester; Boston: St. Jerome, 2007. – 353 p.
59. *Translation and Power* / ed. by M. Tymoczko, E. Gentzler. Amherst; Boston: Un-ty of Massachusetts Press, 2002. 244 p.
60. Turell, M. T. Textual kidnapping revisited: the case of plagiarism in literary translation. *The International Journal of Speech, Language and the Law*, 11(1), 2007. P. 1–26.
61. Shmiher T. The Cognitive Foundations of Translation Studies Analysis: Translating the Concept of *Grace* from the *Sermon on Law and Grace* of Hilarion of Kyiv / T. Shmiher // *Іноземна філологія*. – 2011. – Вип. 123. – С. 185-212.
62. Wilson D., Sperber D. *Relevance Theory. Handbook of Pragmatics* / ed. by L. R. Horn, G. L. Ward. Oxford, 2004. P. 24–290.
63. Wolf M. Translation activity between culture, society and the individual: towards a sociology of translation. *CTIS Occasional Papers*. 2002. № 2. P. 33–43.

Додаткова література

1. Зорівчак Р.П. *Боліти болем слова нашого...* Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 295 с.
2. Жлуктенко Ю.О. (Ред.): *Нариси з контрастивної лінгвістики* / Зб. наук. праць. К.: Наук. думка, 1979. 196 с.
3. Коломієць Л. В. *Концептуально-методологічні засади сучасного українського перекладу*. К.: Вид-во Київ. національного ун-ту ім. Т. Шевченка, 2004. 521 с.
4. Коптілов В.В. *Теорія і практика перекладу: Навч. посіб.* К.: Юніверс, 2002. 280 с.
5. Новикова М. *Міфи та місія* / М. Новикова. – К.: Дух і літера, 2005. – 426 с.
6. Хай слово мовлене інакше...“: Статті з теорії, критики та історії художнього перекладу / Упор. В. Коптілов. – К.: Дніпро, 1982
7. Фуко М. *Що таке автор?* // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 2002.
8. Bassnett S., Lefevere A. *Constructing cultures: essays on literary translation*. Clevedon, Philadelphia: Multilingual Matters, 1998. 143 p.
9. Eco U. *Experiences in Translation*. Toronto: Univ. of Toronto Press, 2001. 135 p.
10. Even-Zohar I. *Papers in historical poetics*. Tel Aviv: Porter Inst. for Poetics and Semiotics, 1978. 226 pp.
11. Liu J. *Habitus of translators as socialized individuals: Bourdieu’s Account*. *Theory and Practice in language Studies*. 2012. Vol. 2. № 6. June. P. 1168–1173
12. Snell-Hornby M. *Theatre and opera translation [Text]* / M. Snell-Hornby // *A companion to translation studies: Topics in translation 34* / edited by P. Kuhiwczak and K. Littau [series ed. : S. Bassnett, E. Gentzler]. – Clevedon, Buffalo, Toronto : Multilingual matters Ltd, 2007. – P. 106–119.
13. Stockwell P. *Cognitive poetics: an introduction*. – London; New York: Routledge, 2002. – 193p.
14. Toury G. *Descriptive Translation Studies and Beyond*. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. – 311 p.
15. Toury G. *In search of a theory of translation*. - Tel Aviv: The Porter Institute for Poetics and Semiotics, 1980. - 246 pp.
16. Venuti L. *The Translation Studies Reader*. London; New York: Routledge, 2000. 524 p.
17. *Verse translation: A manual for Translation Studies workshops*. Переклад вірша: Навчальний посібник для перекладознавчих семінарів / Укл. Комарницька Л.А., Івасюк О.Я. – Чернівці: Рута, 2005. – 190 с.

8. Практика перекладу з першої іноземної мови (англійської)

Метою курсу є ознайомлення студентів з основами практичної діяльності усного і письмового перекладача шляхом виконання відповідних тренувальних вправ, а також подальший розвиток навичок вільного володіння англійською мовою.

Основне завдання курсу – засвоєння основних понять усного та письмового перекладу; засвоєння навичок перекладацького аналізу тексту, необхідних для його усного чи письмового перекладу; опанування основними прийомами та техніками виконання усного та письмового перекладу; вивчення особливостей застосування основних лексико-граматичних перекладацьких трансформацій.

Рекомендована література:

Основна

1. Літвіняк О. Збірник вправ для занять з усного перекладу (англо-українська мовна пара) / О. Літвіняк. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 232 с.
2. Максимов, С. Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови) : теорія та практика усного двостороннього перекладу для студ. фак. перекладачів та фак. заочного та вечірнього навч. : навчальний посібник / С. Є. Максимов. – 2-ге вид., випр. та доповн. – Київ : Ленвіт, 2007. – 416 с.
3. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладацьких факультетів вищих навчальних закладів: Навчальний посібник. – К.: Логос, 2007. – 140 с.
4. A Course in Interpreting and Translation : навчальний посібник для вузів / N. Nesterenko, K. Lysenko. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 248 с.
5. Nolan, J. Interpretation: Techniques and Exercises (Professional Interpreting in the Real World) // J. Nolan. – Multilingual Matters LTD, Clevedon-Buffalo-Toronto, 2005. – 344 p.
6. Phelan, M. The Interpreter's Resource (Topics in Translation) // M. Phelan. – Multilingual Matters LTD, Clevedon-Buffalo-Toronto-Sydney, 2001. – 232 p.

Додаткова

1. Бик І. С. Основи перекладу для студентів факультетів міжнародних відносин : навч. посібник / І. С. Бик. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 287 с.
2. Грабовецька О. С. Практикум з лінгвостилістичного та перекладознавчого аналізу (на матеріалі п'єси Оскара Вайлда «The Importance of Being Earnest» та її українського перекладу) : Навч. посіб. для студентів перекладацьких відділів факультетів іноземних мов / Ольга Грабовецька. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 144 с.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англійських перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с.
4. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою) / Р. П. Зорівчак. – Львів: Видавництво при Львівському державному університеті видавничого об'єднання „Вища школа”, 1983. – 172 с.
5. Ковганюк С. П. Практика перекладу: з досвіду перекладача / С. П. Ковганюк . – Київ : Дніпро, 1968 . – 275 с.
6. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / В. В. Коптілов. – К. : Юніверс, 2003. – 280 с.
7. Копильна О. М. Практика реферативного перекладу / О. М. Копильна. – Видавництво «Ліра-К»,
8. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2000. – 448 с.
9. Мирам Г. Э. Профессия: переводчик / Г. Э. Мирам. – К. : Ника-Центр Эльга, 2000. – 160 с.

10. Сухенко К. М. Лексичні проблеми перекладу / К. Сухенко. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 2000. – 124 с
11. Baker, M. In Other Words. A Coursebook in Translation / M. Baker. – London and N. Y. : Routledge, 1992.
12. Bell, R. T. Translation and Translation: Theory and Practice / R. T. Bell. – London ; N. Y. : Longman Group UK Limited, 1993.
18. Newmark, P. A Textbook of Translation / P. Newmark. – Hemel, Hempsted Prentice Hall International, 1988.

9. Основи усного перекладу та конференц-переклад

Мета курсів полягає у підготовці усних перекладачів широкого профілю, що мають глибокі теоретичні знання та достатні практичні навички з усного перекладу в мовній парі «англійська-українська мови». Основне завдання полягає у забезпеченні студентів розумінням процесів, що відбуваються при усному перекладі (синхронному та послідовному). Здобуті теоретичні знання мають на меті допомогти студентам оптимізувати практичні навички на усіх етапах усного перекладу.

Рекомендована література:

Основна

1. Roderick J. Conference Interpreting Explained / Jones Roderick – Manchester : St. Jerome, 1998.
2. Gillies A. Conference Interpreting: A Student's Practice Book / Andrew Giles. – Routledge, 2013.

Додаткова література:

1. Мирам Г. Э. Профессия: переводчик / Г. Э. Мирам – К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. – 160 с.
2. Мирам Г. Э., Иванова С. В., Амплеев П. В. Курс синхронного перевода / Г. Э. Мирам, С. В. Иванова, П.В. Амплеев – К. : Эльга, Ника-Центр, 2007. – 344 с.
3. Angelelli C. Revisiting the Interpreter's Role / Claudia Angelelli. – John Benjamins, 2004.
4. Bowen M. and D. Interpreting: Yesterday, Today, and Tomorrow / Margareta and David Bowen. – John Benjamins, 2008.
5. Gambier Y., Gile D. Conference Interpreting: Current Trends in Research / Yves Gambier, Daniel Gile. – John Benjamins, 1997.
6. Chernov Gh. Inference and Anticipation in Simultaneous Interpreting / Ghelly Chernov. – John Benjamins, 2004.
7. Gillies A. Notetaking for Consecutive Interpreting: A Short Course (Translation Practices Explained) / Andrew Giles. – Manchester, St. Jerome Publishing, 2005.
8. Taylor-Bouladon V. Conference Interpreting / Valerie Taylor-Bouladon. – Principles and Practice, Booksurge Publishing, 2007.
9. The Interpreting Studies Reader // Ed. by F. Pochhacker, M. Schlesinger. – London and New York: Routledge, 2001.
10. Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies / ed. by Franz Pöchhacker. – London and New York : Routledge, 2015.
11. Швачко С. О. Проблеми синхронного перекладу. Навчальний посібник / С. О. Швачко. - Вінниця: Видавництво "Фоліант", 2004. -112 с.